

Nordisk velfærdsvakt

**for Nordisk Folkesundhedskonference 2017
23.-25. august**

**Siv Friðleifsdóttir,
prosjektleder Nordisk velfærdsvakt**

Nordisk velfærdsvakt

Nordiskt forskningsprogram, del av Islands ordförarprogram i Nordisk ministerråd 2014-2016

*Hvordan er de sosiale tjenester i Norden involverte i beredskapsplaner ?

*Hvordan kan man værne om velfærden i en finanskris?

*Hvilkene 30 nordiske velfærdsindikatorer kan man velge ut for å vakte velfærdsutviklingen?

Velfærdsvakten Island

- Bankras okt. 2008
- Velfærdsvakt feb. 2009, følelse av viktighet
- Mandat
- Hvem er med? Ministerier, kommuneorg., institutter, arbeidslivets parter, NGO's ss. Røde kors, kirken, UNICEF, Save the Children, Familiehjelpen ofl.
- Hva gjør vi? Vakte indikatorer, forslag, sannheten, aktiviteter
- <http://eng.velferdarraduneyti.is/media/velferdarvakt09/Evaluation-of-the-welfare-watch.pdf>

FN experten om islandske Velfærdsvakten

Report of the **Independent Expert** on the effects of foreign debt and other related international financial obligations of States on the full enjoyment of all human rights, particularly economic, social and cultural rights. 2014

One of **the new innovative bodies** formed in early 2009 was Welfare Watch, an independent consultative body which today includes more than 35 representatives, from key ministries, municipalities, social partners and civil society, many also working at grass root level.

Nordisk velfærdsvakt

3 årig forskningsprogram 2014-2016 delt ned i 3 del prosjekter

1. Kriser og velfærd
2. Nordisk velfærdsvakt - beredskap ved fare
3. Nordiske velfærdsindikatorer

<http://eng.velferdarraduneyti.is/nordicwelfarewatch/>

Innhold

Prosjektet Nordisk velfærdsvakt skal undersøke hvordan **finanskriser påvirker** de nordiske velfærdssystemene, og hvordan disse velfærdssystemene kan **møte kommende års utfordringer**, spesielt innenfor helse, sosial og velfærd.

Fokus blir satt på den nordiske velfærdsstats **modstandskraft** og dens evne til promte at **reagere på kriser**, når de indtræffer med kort varsel. Man vil insamle og **udvikle velfærdsindikatorer**, der kan bruges som basis for nye innsatser og strategier for velfærdsområdet i de nordiske lande.

1.Kriser og velfærd

- Undersøke effekten av finanskriser og deres konsekvenser for velfærdssystemene, Stefán Ólafsson, Olli Kangas, Joakim Palme, ofl.
- Kriser 1990-1994 Finland, Færøyene, Sverige. De siste år, Ísland, Finland, Danmark og fl.
- Bok: “Crises and Welfare: Nordic Crisis Management Strategies in a Comparative Perspective”

Hvilken vei å ta etter krise?

- Hvilkene typer offentlige tiltak er best for å komme seg så fort som mulig opp igjen?
- Redistribution, hvem skal ta mest tyngde?
- Skal man dra ned på velf? Island vs. Irland
- Survival of the fittest, eller?
- Island unemployment benefit 3 years, then 4 years
- Irland unemployment benefit 15m, then 12m, less illness benefit, reduction in rent supplement
<http://welfarecrisis.hi.is/>

2. Nordisk velfærdsvakt-beredskap ved fare

Guðný Björk Eydal, Björn Hvinden, Tapio Salonen/Carin Björngren Cuadra, Rasmus Dahlberg, Merja Rapeli og fler.

Evaluering av islandske Velfærdsvakten

Eventuell nordisk velfærdsvakt (=>NVF)

Sosialtjenesten rolle i beredskapsplaner, respons oppbyggingsfase

Fremtides risiko, kriser man made/natur

Resultat

Finland, Norge og Sverige tar spesifikt opp rollen til sosiale tjenester i katastrofetider i lovverket om beredskap. Alle land forventer at alle myndigheter skal lage en beredskapsplan. Dvs. at selv om loven i Danmark og Island ikke tar opp sosiale tjenester, er sosialtjenestene forpliktet til å ha beredskapsplaner.

Videre har **Finland, Norge og Sverige** utarbeidet **spesielle retningslinjer** for beredskapsplanlegging for sosiale tjenester.

Forslag

Dele kunnskap fra de «beste i klassen»

Gjøre rollen til sosiale tjenester kjent i nødstyringssystemene (og omvendt)

Ta inn i utdanning av sosialarbeidere

Inkluder de sosiale tjenestene i øvelser

Nordisk ministerråd og Nordisk velferdssenter (NVC) bør ta opp sosiale beredskapstemaer (social sector preparedness issues), evt i Svalbardgruppen

3. Nordiske velfærdsindikatorer

Utvikle nordiske indikatorer (NOVI) for å følge utviklingen av velfærdssystemene i de nordiske landene, Sigríður Jónsdóttir, Håkan Nyman, styregruppen er NOSOSKO landsgruppe

Sammenlignbare mellom land. Hvilkene indikatorer er mest viktige? De 30 NOVI's er basert på 9 dimensjoner. Behandlet av MR-S/EK-S behandler nå i sept. om hva blir

NOVI's

Målet er å lage et lett tilgjengelig system av indikatorer som vil lette overvåking av velfærdsutviklingen. En av de viktigste fordelene ved systemet er kapasiteten til å bryte indikatorene ned med undergrupper f. ex. husholdstyper (household types), kjønn, alder, arbeidsstatus, tidsvarighet og utdanning

Prototype <http://nomi.bazooka.se/>

NOVI's

1. Health

- Self-reported health status
- Self-reported unmet need for medical care (examination)
- Self-reported unmet need for dental care (examination)
- Deaths from circulatory diseases
- Cancer mortality rate
- Deaths from suicide

2. Educational skills

- Early leavers from education and training
- Educational attainment

NOVI's

3. Employment

- Employment rate
- Unemployment rate
- NEET (Young people Neither in Employment nor in Education and Training)
- Long-term unemployment rate
- Involuntary part-time

4. Work-Life balance

- Childcare
- Parental leave
- Average number of actual weekly hours of work

NOVI's

5. Income and earnings

- Mean and median net income
- Distribution of disposable income
- Relative at risk of poverty rate
- Persistent low income
- Material deprivation
- Arrears on payments

6. Housing

- Mean share of housing cost in income
- Self-reported financial burden of total housing cost

NOVI's

7. Social network and participation

- Social network
- Social support
- Social participation

8. Social security

- Crime, violence or vandalism in the area
- Deaths from accidents

9. Subjective well-being

- Life satisfaction

Lærdommer og resultat fra Nordisk velfærdsvakt

- Kunnskap, de land som verner om de svake og bruker velfærdssystemet til det kommer seg fortere opp-bok
- Ministrene har bestemt Nordiskt velfærdsforum som pilotprosjekt i 2018 (lik den isl.Velfærdsvakt)
- Kunnskap om sosiale tjenesters rolle i krisetider, ta inn sosiale tjenester i beredskap (Svalbardgruppen)
- Nytt indikatorsystem, 30 NOVI's er til behandling i MR-S/EK-S

Takk!